

Asia C-825/19

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

12.11.2019

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Thüringer Finanzgericht, Gotha (Thüringenin verotuomioistuin,
Gotha (Saksa))

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

22.10.2019

Kantaja:

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH

Vastaaja:

Hauptzollamt Erfurt

Pääasian kohde

Taannehtivan luvan myöntäminen tiettyyn käyttötarkoitukseen ja kysymys siitä, mikä unionin lainsäädäntö – asetus (EU) N:o 952/2013 tai asetus (ETY) N:o 2454/93 – on tältä osin merkityksellinen ja mitä edellytyksiä asiaa koskevassa unionin lainsäädännössä tarvittaessa asetetaan luvan myöntämiseksi

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Kohde: asetuksen (EU) N:o 952/2013 211 artiklan ja tarvittaessa asetuksen (ETY) N:o 2454/93 294 artiklan 2 kohdan tulkinta

Oikeusperusta: SEUT 267 artiklan toinen kohta

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (EUVL L 269, s. 1) 211 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että sitä sovelletaan ainoastaan sellaisiin hakemuksiin, joiden perusteella myönnetty lupa olisi taannehtivasti voimassa 1.5.2016 lähtien?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi: Onko asetuksen (EU) 952/2013 211 artiklaa sellaisten taannehtivaa lupaa koskevien hakemusten osalta, joiden perusteella myönnetty lupa on ollut voimassa ennen 1.5.2016, sovellettava vain silloin, kun taannehtivaa lupaa on haettu ennen uuden sääntelyn voimaantuloa, mutta tulliviranomaiset ovat hylänneet tällaiset hakemukset ensimmäisen kerran 1.5.2016 jälkeen?
- 3) Jos toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi: Onko asetuksen (EU) 952/2013 211 artiklaa sellaisten taannehtivaa lupaa koskevien hakemusten osalta, joiden perusteella myönnetty lupa on ollut voimassa ennen 1.5.2016, sovellettava myös silloin, kun tulliviranomaiset ovat hylänneet tällaiset hakemukset jo ennen 1.5.2016 ja myös sen jälkeen (toisella perusteella)?
- 4) Jos ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi ja kolmanteen kysymykseen kieltävästi: Onko tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1) 294 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että
 - a) lupa on voitu myöntää taannehtivasti alkuperäisen luvan voimassaolon päättymispäivästä lähtien siten, että sen taannehtivaa vaikutusta on pidennetty enintään yhdeksi vuodeksi ennen hakemuksen jättöpäivää, kuten kyseisen artiklan 3 kohdassa on säädetty, ja
 - b) onko taloudellisen tarpeen oltava todistettavissa ja petosyrityksen tai ilmeisen huolimattomuuden pois suljettavissa, kuten kyseisen artiklan 3 kohdassa säädetään, myös silloin, kun on kyse 2 kohdassa tarkoitettusta jatkoluovasta?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 269, s. 1) (jäljempänä asetus 952/2013) 5, 116, 174, 211 ja 286 artikla;

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tiettyjä unionin tullikoodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen

osalta 28.7.2015 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) 2015/2446 (EUVL 2015, L 343, s. 1) (jäljempänä asetus 2015/2446) 148 ja 172 artikla;

Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1) (jäljempänä asetus 2913/92) 21 ja 85 artikla;

Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL 1993, L 253, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 993/2001 (jäljempänä asetus 2454/93), 294 ja 508 artikla;

Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2.7.1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1430/79 (EYVL 1979, L 175, s. 1) (jäljempänä asetus 1430/79);

Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 II osan I osaston 2 lukua ”Tietty käyttötarkoitus” koskevat ohjeet (EYVL 2002, C 207, s. 2) (jäljempänä vuoden 2002 ohjeet).

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantajalla oli sienten tuontia varten myönnetty, 31.12.2012 saakka voimassa oleva lupa, joka koski muiden kuin unionitarvaroiden luovuttamista vapaaseen liikkeeseen tietyn käyttötarkoituksen perusteella. Hakemus luvan uusimiseksi ja niin kutsutun jatkoluvan myöntämiseksi jäi tekemättä tiedonpuutteen vuoksi.
- 2 Hakemuksen laiminlyönti havaittiin yritykseen suoritettujen tullitarkastusten yhteydessä. Tämän seurauksena kantaja haki 9.1.2015 jatkolupaa. Vastaaja myönsi kyseisen luvan 14.1.2015 hakemuksen jättämispäivästä lähtien. Vastaaja kieltäytyi myöntämästä lupaa taannehtivasti tuolloin voimassa olleen asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohdan mukaan alkuperäisen luvan voimassaolon päättymispäivästä eli 1.1.2013 lähtien.
- 3 Kantaja pyysi 22.4.2015 päivätyssä kirjeessään, jossa viitattiin kantajan meneillään olevan velkasaneerausmenettelyyn ja siitä johtuvaan epävarmaan taloustilanteeseen, uudelleen taannehtivan luvan myöntämistä alkuperäisen luvan voimassaolon päättymispäivästä lähtien.
- 4 Vastaaja hylkäsi tämän jatkolupaa (ajanjaksolle 1.1.2013–8.1.2015) koskevan hakemuksen 13.5.2015 tekemällään päätöksellä.
- 5 Kantaja vaati oikaisua 13.5.2015 tehtyyn päätökseen. Vastaaja hylkäsi oikaisuvaatimuksen 6.4.2016 tekemällään päätöksellä. Kantaja nosti 3.5.2016 tästä päätöksestä kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa. Vastaaja teki ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevan

kanteen yhteydessä uuden päätöksen, jolla se kieltäytyi myöntämästä jatkolupaa uudella, ensimmäisestä hylkäävästä päätöksestä poikkeavalla perusteella. Hylkäävästä päätöksestä, joka tehtiin 21.3.2019, on tullut kanteen kohde.

Pääasian asianosaisten tärkeimmät perustelut

- 6 Vastaajan käsityksen mukaan asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohta on merkityksellinen käsiteltävässä asiassa haetun taannehtivan luvan myöntämisen kannalta. Kyseisessä säännöksessä tarkoitettua jatkoluvan taannehtivaa vaikutusta voidaan, kuten 294 artiklan 3 kohdasta käy ilmi, pidentää enintään yhdellä vuodella hakemuksen jättöpäivästä alkaen. Lisäksi asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lupa voidaan myöntää vain, mikäli 294 artiklan 3 kohdassa säädetty edellytykset täyttyvät, erityisesti, että taannehtivan vaikutuksen taloudellinen tarve on todistettavissa ja että hakemukseen ei liity ilmeistä huolimattomuutta. Kantaja ei ole näyttänyt toteen taloudellista tarvetta. Lisäksi kantaja ei ole menettelyvaatimuksen tietämyksestä ja sitä koskevista ohjeista huolimatta hakenut jatkolupaa ajoissa, mikä osoittaa ilmeistä huolimattomuutta.
- 7 Asetuksen 952/2013 211 artiklaa, joka on menettelysäännöksenä tullut voimaan 1.5.2016, ei voida soveltaa käsiteltävään tapaukseen. Menettelysäännöksiä nimittäin sovelletaan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan vain niiden voimaantuloa vireillä oleviin riitoihin, ja käsiteltävässä asiassa hallinnollinen menettely on – riippumatta 21.3.2019 tehdystä uudesta päätöksestä – päättynyt oikaisuvaatimuksesta 6.4.2016 tehtyyn päätökseen, eikä se näin ollen ole enää ollut vireillä asetuksen 952/2013 211 artiklan voimaantuloa vireillä.
- 8 Kantajan mukaan asetuksen 952/2013 211 artiklaa on sovellettava käsiteltävään asiaan, koska se on puhtaasti menettelysäännös ja menettelysäännöksiä on unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan lähtökohtaisesti sovellettava taannehtivasti.
- 9 Mikäli käsiteltävässä asiassa olisi – asetuksen 952/2013 211 artiklan sijaan – kuitenkin sovellettava asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohtaa, jatkoluvan myöntäminen taannehtivasti kyseisen säännöksen mukaan ei vaadi 294 artiklan 3 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymistä. Asetuksen 2454/93 294 artiklan 3 kohta, jota sovelletaan poikkeustilanteissa, ei koske saman artiklan 2 kohdassa tarkoitettua jatkolupaa. Näin ollen asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu lupa voidaan myöntää taannehtivasti pidemmäksi ajaksi kuin yhdeksi vuodeksi, eikä 294 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua ilmeistä huolimattomuutta, joka olisi hylkäysperuste, tarvitse tutkia.

Lyhyt esitys ennakkoratkaisupyyntöön perusteluista

- 10 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan pääasian ratkaisun kannalta on merkityksellistä, voidaanko asetuksen 952/2013 211 artiklaa soveltaa kyseessä olevaan tilanteeseen. Mikäli tähän kysymykseen nimittäin vastataan myöntävästi,

suoraan asetuksen 952/2013 211 artiklan 2 kohdan h alakohdan sanamuodosta ilmenee, että hakemus samanlaisia toimintoja ja tavaroita koskevan luvan uusimiseksi voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen luvan voimassaolon päättymisestä. Kysymys siitä, voidaanko asetuksen 952/2013 211 artiklaa soveltaa, johtuu siitä, että kantajan hakemus on peräisin vuodelta 2015 eli ajalta, jolloin kyseinen artikla ei vielä ollut voimassa asetuksen 952/2013 288 artiklan 2 kohdan mukaan.

- 11 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun on kyse lainsäädännön taannehtivasta soveltamisesta, on tehtävä ero aineellisten säännösten ja menettelysäännösten välillä.
- 12 Näin ollen menettelysäännösten katsotaan yleensä soveltuvan kaikkiin niiden voimaantulohetkellä vireillä oleviin asioihin (tuomio 9.3.2006, *Beemsterboer*, C-293/04, EU:2006:162, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 13 Näiden periaatteiden mukaisesti unionin tuomioistuin ja unionin yleinen tuomioistuin ovat ratkaisseet riitoja, joissa on ollut kyse siitä, onko ne ratkaistava sen lain mukaan, joka oli voimassa ennen tullikoodeksin voimaantuloa, vai tullikoodeksin mukaan (tuomio 24.9.1998 *Sportgoods*, C-413/96, EU:C:1998:430 ja tuomio 10.5.2001, T-186/97, *Kaufring ym. v. komissio*, EU:T:2001:133).
- 14 Aineellisia säännöksiä sen sijaan sovelletaan ainoastaan tilanteisiin, jotka ovat tapahtuneet kyseisten aineellisten säännösten voimassaoloaikana (tuomio 23.2.2006, *Molenbergnatie*, C-201/04, EU:2006:136, 34 kohta).
- 15 Unionin tuomioistuin on kuitenkin poikkeuksellisesti tulkinnut unionin aineellisoikeudellisia säännöksiä siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa syntyneitä tilanteita silloin, kun niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus (tuomio 9.3.2006, *Beemsterboer*, C-293/04, EU:2006:162, 21 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 16 Lisäksi 23.2.2006 annettun tuomion *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:2006:136) 32 kohdassa – jossa tukeudutaan 12.11.1981 annettuun tuomioon *Meridionale Industria Salumi ym.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270) 11 kohtaan – on käsitelty lainsäädäntöä, joka sisältää sekä menettelysäännöksiä että aineellisia säännöksiä, jotka muodostavat sellaisen jakamattoman kokonaisuuden, jonka joitakin säännöksiä ei voida niiden ajallisen vaikutuksen osalta tarkastella erikseen. Tällaisen tilanteen, joka johtui asetuksen (ETY) N:o 1697/79 voimaantulosta, olemassaolo on todettu 12.11.1981 annettussa tuomiossa *Meridionale Industria Salumi ym.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270). Aikaisemmin voimassa olleet kansalliset järjestelmät korvattiin tuolloin uudella Euroopan yhteisön järjestelmällä siten, että ensimmäisen kerran yhteisön tasolla tuli voimaan tullien jälkikantoa koskeva sääntelykokonaisuus.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että asetuksen 952/2013 211 artiklaa on lähtökohtaisesti pidettävä menettelysäännöksenä. Tämän puolesta

puhuvat periaatteessa kyseisen artiklan paikka asetuksen rakenteessa sekä sen olennainen sisältö. Asetuksen 952/2013 211 artiklaan sisältyy tosin tiettyjä lupien myöntämistä koskevia kriteereitä, joita ei kuitenkaan mainittu nimenomaisesti asetuksen 2454/93 291 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan esiin nousee näin ollen kysymys siitä, onko 211 artiklaa pidettävä puhtaana menettelysäännöksenä vai säännöksenä, joka – kuten analogisesti 12.11.1981 annetussa tuomiossa *Meridionale Industria Salumi ym.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270) – sisältää sekä menettely- että aineellisoikeudellisia sääntöjä, jotka muodostavat sellaisen jakamattoman kokonaisuuden, jonka yksittäisiä sääntöjä ei voida niiden ajallisen vaikutuksen osalta tarkastella erikseen. Tätä näkemystä tukee se, että taannehtivan vaikutuksen tapauksessa asianomaiset tulli-ilmoitukset on asetuksen 952/2013 174 artiklan, luettuna yhdessä asetuksen 2015/2446 148 artiklan 4 kohdan d alakohdan kanssa, mukaan mitätöitävä ja korvattava tietyn käyttötarkoituksen menettelyyn asettamista koskevilla ilmoituksilla, ja maksetut tuontitullit on asetuksen 952/2013 116 artiklan 1 kohdan mukaan palautettava. Tältä osin aiheutuvat oikeudelliset seuraukset ovat ainakin välillisesti aineellisia. Toisaalta unionin tullikoodeksista annettu asetus N:o 952/2013 – toisin kuin 12.11.1981 annetun tuomion *Meridionale Industria Salumi ym.* (212/80–217/80, EU:C:1981:270) perusteena ollut riita – ei synnyttänyt ensimmäistä sääntelyä unionin tasolla. Tullikoodeksi oli nimittäin jo asetuksella 2913/92 kodifioitu yhteisön (unionin) oikeudeksi. Unionin tullikoodeksi, sellaisena kuin siitä on säädetty asetuksella 952/2013, korvasi asetuksella 2913/92 säädetyn yhteisön tullikoodeksin (asetuksen 952/2013 286 artiklan 2 kohta), jota oli muutettu useaan kertaan (ks. asetuksen 952/2013 12 perustelukappale), ja tarkoituksena oli nykyaikaistaa, yksinkertaistaa ja rationalisoida tullilainsäädäntöä ja kehittää sitä avoimemmaksi (ks. asetuksen 952/2013 43 ja 56 perustelukappale).

- 18 Ennakkopyynnön esittänyt tuomioistuin päätelee unionin tuomioistuimen aikaisemman oikeuskäytännön perusteella lisäksi, että menettelysäännöksiä voidaan soveltaa vain niiden voimaantulohetkellä vireillä oleviin riitoihin, joiden perusteena olevat hakemukset on jätetty uuden sääntelyn voimaantulon jälkeen, koska niitä hallinnollisia menettelyjä, joissa on jo annettu päätös (asetuksen 952/2013 5 artiklan 39 kohta), ei voida enää katsoa ”vireillä oleviksi riidoiksi” (tuomio 10.5.2001, *Kaufring ym. v. komissio*, T-186/97, T-187/97, T-190/97–T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97–T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ja T-147/99, EU:T:2001:133, 35 kohta ja tuomio 9.6.1998, *Unifrigo Gadus ja CPL Imperial 2 v. komissio*, T-10/97 ja T-11/97, EU:T:1998:118, 18 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Toisaalta 10.5.2001 annetun tuomion *Kaufring ym. v. komissio* (T-186/97, T-187/97, T-190/97–T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97–T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ja T-147/99, EU:T:2001:133) 35 kohdassa viitataan 6.7.1993 annettuun tuomioon *CT Control (Rotterdam) ja JCT Benelux v. komissio* (C-121/91 ja C-122/91, EU:C:1993:285). Pääasiassa, jota viimeksi mainittu tuomio koski, kantaja oli jättänyt peruutushakemuksen lokakuussa 1985 eli vielä asetuksen 1430/79 voimassa ollessa. Alankomaiden viranomaiset hylkäsivät kyseisen peruutushakemuksen vuonna 1986. Tästä seurasi alankomainen tuomioistuinmenettely, jossa sikkäläinen tuomioistuin totesi

marraskuussa 1989, että hylkäävä päätös oli mitätön. Tämän jälkeen Alankomaiden viranomaiset esittivät palautushakemuksen EU:n komissiolle, joka ei ratkaissut asiaa neljän kuukauden kuluessa vaan vasta kuuden kuukauden kuluessa. Vuonna 1985 voimassa olleiden menettelysäännösten mukaan komission oli annettava ratkaisu neljän kuukauden kuluessa, vuodesta 1987 lähtien siihen oli aikaa kuusi kuukautta. Tämän perusteella ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin päättelee, että menettelysäännösten osalta on sovellettava ratkaisuhetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä riippumatta siitä, milloin ratkaisun perusteena oleva hakemus on tehty.

- 19 Sitä vastoin siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin vastaa ensimmäiseen tai toiseen ennakkoratkaisukysymykseen myöntävästi ja, mikäli se antaa vastauksen kolmannen ennakkoratkaisukysymykseen, vastaus on kieltävä, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ratkaistava asia soveltamalla asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohtaa, joka oli voimassa hakemuksen jättämishetkellä. Saksan tullihallinto katsoo, että jatkoluvan taannehtivaa vaikutusta voidaan kyseisen säännöksen mukaan pidentää enintään yhdellä vuodella, kuten asetuksen 2454/93 294 artiklan 3 kohdassa säädetään poikkeuksellista tilannetta varten. Lisäksi tullihallinto vaatii myös asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun jatkoluvan yhteydessä muina lupaedellytyksinä, että taloudellinen tarve on todistettavissa ja että petosyritys tai ilmeinen huolimattomuus voidaan sulkea pois 294 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitetulla tavalla. Tällaista rajoitusta ei voida päätellä asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohdan sanamuodosta eikä myöskään asetuksen tulkintaa varten annetuista vuoden 2002 ohjeista, joissa käsitellään ainoastaan taannehtivan luvan myöntämistä 294 artiklan 3 kohdan mukaan. Asetuksen 2454/93 294 artiklan 2 kohtaa sovelletaan kuitenkin tilanteisiin, joissa on kyse myönnetyn luvan uusimisesta samanlaiseen toimintaan ja samanlaisille tavaroille. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsityksen mukaan kyseistä kohtaa on näin ollen sovellettava itsenäisesti 3 kohtaan nähden siten, että 3 kohdassa säädettyt lupaedellytykset eivät koske 2 kohdassa tarkoitettua jatkolupaa.